

Protektorát Čechy a Morava

16.3. 1938 – 8. a 9. 5. 1945

STÁTNÍ SYMBOLY ZA PROTEKTORÁTU

vlajka

Státní znak Protektorátu Čechy a
Moarava

Správní uspořádání

- Formálně autonomní území, ale muselo jednat v souladu s politickými, vojenskými a hospodářskými potřebami říše
- 16. března byl vyhlášen Výnos vůdce a říšského kancléře o vytvoření Protektorátu Čechy a Morava

Státní správa

- Parlament byl rozpuštěn, nahradil ho výbor Národního souručenství
- Představiteli protektorátní správy byl státní prezident Emil Hácha a protektorátní vláda

Emil Hácha při jednání s A.
Hitlerem

Každé rozhodnutí
protektorátní vlády
mohlo být zrušeno s
odvoláním na říšské
zákony.

Německá okupační správa

- Na území protektorátu A. Hitlera přímo zastupoval říšský protektor **Konstantin von Neurath**
- Zástupcem protektora ve funkci státního tajemníka byl jmenován **Karl Hermann Frank**

Konstantin von Neurath

Karl Frank a Heydrich

SITUACE V PROTEKTORÁTU

- GERMANIZACE A NACIZACE
- ☐ Zavádění Norimberských zákonů – platnost se rozšířila na území protektorátu (ghetto v Terezíně)
- ☐ Arizace židovského majetku
- ☐ Plán na likvidaci českého národa (od původní představy likvidace se přešlo k myšlence vysídlení (patrně na Sibiř), nakonec plán na přizpůsobení Čechů novým poměrům v poválečné Evropě)
- ☐ Problém kolaborace
- ☐ Ocenění pro kolaboranty – svatováclavská orlice
- ☐ Do Wehrmachtu Češi nerukovali, dobrovolně mohli vstoupit do ČSA = jediná armáda v Evropě s dobrovolným členstvím
- ☐ Obyčejný život v protektorátu byl plný napětí, úzkosti a strategie „nikomu nevěř“, GESTAPO (Geheime Staatspolizei) – tajná státní policie (založena 1933 H. Göringem) měla stanice v každém městě

SABOTÁŽE

- ČEŠI VYJADŘOVALI ODPOR SABOTÁŽEMI
- ☐ Série stávek
- ☐ Sabotáže telefonního vedení, na železnici
- ☐ V továrnách (zapojeny do německého válečného průmyslu)
- ☐ Záměrná výroba zmetků
- ☐ Heslo PP = pracuj pomalu

Odboj – sabotáže na kolejích, rekvírování zvonů

Český odboj

- Naprostá většina Čechů zřízení protektorátu odmítla, což se projevovalo především při shromážděních u příležitosti státních svátků nebo při kulturních akcích
- Už v roce 1939 začaly vznikat tajné odbojové organizace, jejich hlavním cílem byla obnova československého státu
- **Činnost odboje:** shromažďování zbraní, peněz, spojení se zahraničním odbojem, protinacistická agitace pomocí letáků a časopisů, organizoval přechody do zahraničí a další

Odboj

Odbojové organizace

DOMÁCÍ ODBOJ

1. DEMOKRATICKÝ

- **Obrana národa ON** – patřil sem i předseda protektorátní vlády Alois Eliáš a velitelem byl generál Josef Bílý
- **Petiční výbor Věrní zůstaneme PVVZ**
- **Politické ústředí PÚ**

2. KOMUNISTICKÝ

- **Komunistická strana - KSČ** – vydávali ilegální Rudé právo
- Byly vydávány odbojové časopisy V boji!, Český kurýr aj.
- Na jaře 1940 se odboj sjednotil - bylo ustanoveno **Ústřední vedení odboje domácího ÚVOD** – spojení odbojových skupin

Petiční výbor „Věrní zůstaneme“ a jeho členové:

Milada Horáková

Karel Beneš-Jizerský.

Dr. J. Fišer - člen PV – zcela vpravo

3) Politické ústředí (PÚ):

- je tvořen bývalými politiky

Prof. Vladimír Krajina

JUDr. Prokop Drtina

JUDr. Přemysl Šámal – v čele PÚ

zástupce gen. Bedřich
Neumann

4) Obrana národa (ON):

- důstojníci naší armády
- pplk. Karel Klapálek

Obrana národa:

Gen. a 2. velitel ON
Bedřich Homola

Gen. a velitel ON
Josef Bílý

Sergej Vojcechovský –
legionář a generál ruského
původu

Gen. Sergej Ingr

Gen. Kutlvašr

5) Ústřední vedení odboje domácího (ÚVOD):

- sjednotilo v roce 1940 PVVZ, ON a PÚ
- orientovalo se na zahraniční odboj v Londýně
- Vladimír Krajina

Prof. Vladimír Krajina

6) Ilegální výbory KSČ:

- po dobu Protektorátu zde působilo 5 těchto výborů
- hlavně zpočátku nedocházelo ke spolupráci s ÚVODEM
- orientovali se na zahraniční odboj v Moskvě

J. Zika

Václav David

Josef Smrkovský

B. Zahraniční odboj:

1) Londýn:

- soustřeďoval naše politiky, kteří emigrovali do západní Evropy
- byla zde většina významných politiků 1. republiky, ale i malá část komunistů
- prezident Edvard Beneš
- předseda exilové vlády Jan Šrámek
- hlavním cílem bylo, aby západní mocnosti plně anulovaly Mnichov a opět vznikla ČSR

Prezident Československé exilové vlády
Dr. Edvard Beneš s manželkou
Hanou Benešovou

Premiér exilové vlády Jan Šrámek s premiérem Velké Británie Winstonem Churchillem

2) Moskva.

- do Moskvy emigrovali významní představitelé KSČ (Klement Gottwald,...)
- jejich cílem bylo vytvoření ČSR po vzoru SSSR
- spojenecká smlouva mezi ČSR a SSSR
  - 1943
  - smlouva o vzájemné pomoci a válečné spolupráci
  - přispěla k začlenění ČSR do sovětské sféry vlivu

Klement Gottwald

mapa Evropy 1943-
1945

podpis smlouvy v
Moskvě 1943

3) Naši vojáci v zahraničí:

a) Velká Británie (VB):

- 310., 312., 313. stíhací peruť
- Josef František
- 311. bombardovací peruť
- v sestavě RAF bojovali o VB
- po válce byli u nás perzekuováni

Josef František

znak 310. peruť

Morane Saulnier, na kterém
bojovali čs. piloti ve Francii

vlajka RAF

znak 311.
peruť

znak 312. peruť RAF

PŘÍSLUŠNÍCI ČESKOSLOVENSKÝCH STÍHACÍCH PERUTÍ V ANGLII

b) Polsko:

- po 1.9.1939 zde bojovali proti Němcům
- po porážce Polska odešli hlavně do SSSR

c) SSSR:

- v Buzuluku byl sestaven 1. československý armádní sbor
- pplk. Ludvík Svoboda
- v sestavě RA bojovali o Kyjev, Duklu, ČSR,...

SSSR – 1. československý armádní sbor:

Pplk. Ludvík Svoboda

gen Svoboda

**General Ludvík Svoboda with Czechoslovak Citizens
after the Dukla battle**

d) Afrika:

- vyznamenali se v bojích o Tobruk
- pplk. Klapálek

e) Dálný východ

Zápis:

Náš odboj za druhé světové války

A. Domácí odboj:

1) Soustřeďoval se na vytváření ilegálních (tajných) organizací a skupin:

- jejich cílem byla obnova ČSR
- snaží se o spolupráci se zahraničním odbojem
- podávali informace o situaci v Protektorátu
- odboj sílil s blížícím se koncem války:
  - partyzánské oddíly v lesích a horách

2) Petiční výbor Věrní zůstaneme (PVVZ):

- tvoří ho představitelé kultury

3) Politické ústředí (PÚ):

- je tvořen bývalými politiky

4) Obrana národa (ON):

- důstojníci naší armády
- pplk. Karel Klapálek

5) Ústřední vedení odboje domácího (ÚVOD):

- sjednotilo v roce 1940 PVVZ, ON a PÚ
- orientovalo se na zahraniční odboj v Londýně
- Vladimír Krajina

3) Naši vojáci v zahraničí:

a) Velká Británie (VB):

- 310., 312., 313. stíhací peruť
- Josef František
- 311. bombardovací peruť
- v sestavě RAF bojovali o VB
- po válce byli u nás perzekuováni

b) Polsko:

- po 1.9.1939 zde bojovali proti Němcům
- po porážce Polska odešli hlavně do SSSR

c) SSSR:

- v Buzuluku byl sestaven 1. československý armádní sbor
- pplk. Ludvík Svoboda
- v sestavě RA bojovali o Kyjev, Duklu, ČSR,...

d) Afrika:

- vyznamenali se v bojích o Tobruk
- pplk. Klapálek

e) Dálný východ